

J.M.G. Leune

Tarieven voor het begraven in Steenberg en in de 17de en 18de eeuw

Versie 6 november 2017

Op 27 november 1648 stelde het stadsbestuur van Steenberg tarieven vast voor het begraven van overledenen in de stad. De tarieven, die omschreven werden als “rechten”, hadden betrekking op de graven met zerken in het kerkgebouw (de St. Jacobskerk, toen in gebruik voor de gereformeerde eredienst), het luiden van de klokken van de kerk, het gebruik van het doodskleed en de werkzaamheden van de koster. De tarieven werden (in elk geval) herbevestigd op 26 januari 1664 en 26 januari 1715. Op 9 oktober 1671 vond een kleine aanpassing plaats. Het is aannemelijk dat de betreffende ordonnantie ook nog na 1715, vermoedelijk nog tot 1795, van toepassing was. Dat het bestuur van de stad zich bemoeide met de kosten van een begrafenis in en rondom de kerk indiceert dat van een scheiding tussen de staat (de overheid) en de kerk in die tijd geen sprake was.

Pas in de 19de eeuw kwam in Steenberg een rooms-katholieke begraafplaats in gebruik. ¹ Eerder werden in Steenberg overledenen (ook katholieken) begraven in of rondom de St. Jacobskerk. Kruisland beschikte over een eigen begraafplaats.

In het archief van de stad werd de tarievenlijst aangetroffen zoals die in 1663 werd gehanteerd. Deze luidde als volgt, waarbij de kostenposten in hedendaags Nederlands zijn vermeld en de bedragen in guldens: ²

Voor een graf in de kerk ³

Een graf van twee kisten breed in het koor	18
Een dubbel graf buiten het koor	12
Een kelder in het koor	30
Idem buiten het koor	20
Het openen van een graf in het koor	6
Idem buiten het koor	4

Voor het aldus begraven van personen van 12 jaar of jonger werden de hierboven genoemde bedragen gehalveerd. Op 9 oktober 1671 werd door het stadsbestuur bepaald dat bovenop de genoemde grafrechten voor een begrafenis in de avond diende te worden betaald: voor personen ouder dan 12 jaar fl. 12 en voor personen van 12 jaar of jonger fl. 6. ⁴

Voor het luiden van de klokken van de kerk

Het eenmaal luiden van de grote klok	3
Het extra keren luiden van de grote klok, voor iedere keer	1
Het eenmaal luiden met meer dan één klok	4
Het meerdere keren luiden van twee of drie klokken, voor iedere keer	1,50

Voor het gebruik van het doodskleed

Het grote doodskleed	1,50
Het kleine doodskleed	0,30

¹ Dit had veel voeten in de aarde. De burgemeester van Steenberg probeerde vergeefs om de aanleg van een katholieke begraafplaats te voorkomen. Die kwam er in 1827 toch (Frans van Eekelen, De vloek van de zeemeerminnen; Steenberg een stad met geschiedenis, Soest, 2014, p. 179-181).

² West-Brabants Archief, oud-archief gemeente Steenberg, archiefnr. 900, inv. 153, fol. 98v en 99, 19-12-1663.

³ Gedoeld werd op een graf met een grafsteen (zerk). In de kerk werden ook personen begraven zonder een eigen graf of grafkelder; zie voor de kosten hiervan de tarieven die de koster in rekening mocht brengen.

⁴ Dit is later in een ander handschrift aan de ordonnantie toegevoegd.

Voor de diensten door de koster van de kerk

Het maken van een graf op het kerkhof	0,50
Idem voor het graf van een kind jonger dan 12 jaar	0,30
Het maken en openen van alle graven in de kerk zonder zerken	1
Het "toeleggen" van de graven en het "inpassen" van de stenen	0,50
Het openen en "toeleggen" van een dubbele zerk	4
Het openen en "toeleggen" van een enkele zerk	2
Het luiden van de grote klok, per keer	0,50
Het luiden met twee of drie klokken, per keer	0,75
Het bidden bij het graf	0,50